SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 170. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 7, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ВЕРЕСНЯ 1988 Ч. 170. РІК XCV.

СТЕЙТОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДАЄ КУРС ПРО 1000-ЛІТТЯ ВВЕДЕННЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ

Олбані, Н. Й. (М. Герець) — Завдяки заходам проф. П. Марфея та членів українських громад Олбанської округи Стейтовий університет Ню Йорку в Олбані, погодився включити в програму викладів осіннього семестру двокредитовий курс під назвою „Культурна спадщина Східньої Европи", присвячений 1000-літтю Християнства Руси-України. Через бюджетові обмеження університет залишив за ініціяторами цього проєкту фінансування та підбір викладів курсу, як рівнож дав згоду, щоб на курс були допущені — крім студентів — зацікавлені особи з громадянства як вільні слухачі.

Існуючий місцевий Комітет 1000-ліття Християнства в Україні не зміг взяти на себе фінансування цього курсу через брак фондів. Рівнож після початкових спроб відмовились від цього проєкту кілька місцевих організацій. Тоді, щоб не пропустити можливости перенести Ювілейні Святкування на академічний рівень, Науково-Дослідча Рада для справ України і Східньої Европи, при Фундації ім. О. Ольжича, запросили проф. Ярослава Білінського з Делаверського університету для укладу програми курсу та підбору викладів, на що він дав свою згоду. Також запрошено місцеві українські парафії та організації стати співспонзорами курсу.

Професор Я. Білінський склав надзвичайно цікаву програму курсу та запросив визначних науковців прочитати лекції на слідуючі теми: Історія прийняття Християнства та історія Церкви до Берестейської Унії, докторант Ф. Янецек; Духовість Київської Руси, о. Ф. Істочин (УПЦ) та о. В. Джули (УКЦ); Статут Володимира Великого та соціяльно-економічні взаємини з Церквою, проф. М. Богатюк; Вплив християнства на мову і літературу, проф. Наталія Пазуняк; На природничі науки — проф. П. Марфей; На архітектуру — архітект Т. Геврик; Українська Католицька Церква в Україні та Східній Европі, о. Р. Мірчук; Українська Православна Церква в Україні, проф. Я. Білінський; Релігія й право в Совєтському Союзі та Східній Европі, проф. Б. Боцюрків.

Повищі теми, як і рівнож науковий стаж заангажованих викладачів викликали зацікавлення серед членів місцевих громад. Деякі з них уже зареєструвались на курс, вносячи мінімальну оплату 50 долярів, а інші напевно зроблять це в найближчому часі.

До сьогодні співспонзорами курсу стали Фундація ім. О. Ольжича, Гурток любителів мистецтва та Сестрицтво св. Ольги при православній церкві в Трой, панство Якубовичі та панство Герець.

Курс „Культурна спадщина Східньої Европи" триватиме від 7-го вересня до 14-го груди ц.р. Лекції будуть читатись щосереди від год. 7:15 до 9:15 вечора в будинку гуманістичних наук Стейтового університету в Олбані, кімната ч. HU133.

ГОТУЮТЬСЯ ВІДЗНАЧИТИ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА УКРАЇНИ В НЮ ДЖЕРЗІ

Нюарк, Н. Дж. (Дора Рак) — Після вакаційної перерви Комітет Тисячоліття Християнства Руси-України, в Ню Джерзі викінчує запляновані акції для відзначення історичних роковин.

І так в суботу, 10-го вересня, 1988 року, на Стейтовому міжетнічному фестивалі в Либерті Стейт Парку в Джерзі Сіті будуть влаштовані українські тематично відповідні виставки, а у дефіляді національностей буде йти українська група з прапором і транспарантом Тисячоліття. Між іншим — це мистецький транспарант, який виконав Григорій Гивель, мистець із Ню Джерзі на фестиваль у Артс Сентер, і його можна б використати, поки піде до архіву чи музею.

Цьогорічний одноденний Фестиваль, десятий з черги, в якому і українська група бере участь десятий раз, почнеться дефілядою на площі і йтиме попри плятформи, де зберуться стейтові і міські представники, а можливо й сам губернатор Т. Кейн. Тож тут саме й буде добра нагода запрезентуватися громадно й показати не-українцям, що у ювілейному — 1988 році — відзначується впровадження християнства в Україні, в Київській Русі, звідки щойно пізнішими роками місіонарі поширювали його у північні ліси до поганських племен.

Багатолюдний фестиваль (поверх 10 тисяч осіб) відбувається у чудово положеному парку над гирлом Гадсону, властиво — вже над морем, звідки рукою подати до статуї Свободи й острова Еллис. Тут же розташований історичний залізничний термінал. Кілька десятків різних національних груп мають нагоду показати тут свою спадщину культуру в концертовій програмі та на виставках. Спонзором Фестивалю є Бюро Етнічних Справ при Департаменті стейту Ню Джерзі при співпраці із Губернаторською етнічною радою, член якої Андрій Кейбіда з Мейплвуду, вестиме програму.

На фестиваль заангажовано організації із Джерзі Сіти: Народний Дім „Свобода", Союз Українок Америки, Місцевий Комітет Тисячоліття, стейтова Рада УККА і цього року стейтовий Комітет тисячоліття. Фестиваль починається офіційною частиною о годині 12-ій опівдні й триватиме до години 10-ої вечора, бо запляновано ще вечірній Концерт (етнічний). Денна програма проходить безперервно на вільній сцені, є й цікаві фолкльорні виставки й перекуски із усіх сторін світу. Вступ і паркування вільні, а доїзд нескладний: New Jersey Turnpike (North), Exit 14B. Тож сгреба сподіватися, що багато українських

(Закінчення на стор. 4)

ЗСА і СССР поширюють програму виміни студентами

Вашингтон. Офіційні представники Адміністрації президента Роналда Регена заявили у четвер, 1-го вересня ц.р., що З'єдинені Стейти Америки і Совєтський Союз закінчили прелімінарні розмови і скоро підпишуть новий договір про поширення програми виміни студентами, яка включатиме також середньошкільників з обидвох країн.

У поширеній програмі 1,500 студентів ЗСА і СССР зможуть студіювати в університетах і середніх школах Америки і Совєтського Союзу. Досі ця програма була досить обмежена, бо тільки 50 студентів з кожної країни могли з неї користати.

Повідомлення в цій справі Інформаційної Агенції ЗСА наспіло після трьох місяців часу від вершинної конференції між президентом Р. Регеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Михайлом Горбачовим у Вашингтоні, які тоді у принципі погодилися на поширення програми виміни. Переговори в цій справі велися в Москві і Вашингтоні. Обидві сторони погодилися, що студенти університетів житимуть в обидвох країнах в гуртожитках, але натомість середньошкільники будуть прикріплені до поодиноких родин, які погодяться допомогти зреалізувати якнайкраще запляновані програми. Орієнтаційні три й чотири тижневі програми вже розпочалися із совєтськими студентами на американських коледжах, університетах і середніх школах, зокрема у стейтах Каліфорнії, Ню Йорк, Іллиной, Коннектикат і Ню Джерзі. Попавши до маленького університетського містечка Мідделебирі в стейті Конн., з числом мешканців дещо більше, як 5,000 совєтський студент політичних наук Ерлан К. Сагадієв з Казахстану висловив своє „розчарування", кажучи, що „нам в СССР говорили про міста-великани в ЗСА з хмародерами понад сто поверхів, а я попав до місцевості де немає ані одного високого будинку".

Натомість середньошкільники з Москви, Ленінграду, Києва, Одеси та інших більших міст, задоволені упорядкованістю і чіткістю програм в американських школах і приміщеннями, які їм були приділені.

В більшості совєтські студенти і середньошкільники, познайомлені дещо з англійською мовою, натомість американські студенти, за малими вимками, мають мовні труднощі в СССР. „Ми, однак, привикаємо, придивляємося до способу життя в чужій для нас країні, яка все ще для багатьох з нас залишається екзотичною і загадочною", заявив Майкел Кабот із Стетен Айленд.

ЗАХІДНЯ ПРЕСА ПРОДОВЖУЄ ПИСАТИ ПРО ОПІР У ПРИБАЛТИЦІ

Москва. Акредитовані в Совєтському Союзі західні кореспонденти, які останньо мали змогу побувати у трьох Прибалтицьких республіках і там ближче приглянутись до життя їх мешканців, інформують, що майже в усіх трьох республіках проходить мобілізація національних сил в боротьбі за справжню, а не паперову свободу тих країн.

Кореспондент агентства Ассошіейтед Пресс, інформуючи про вогонь на атомовому реакторі в Литві, в місцевості Ігналіна, побудованому приблизно 60 миль від столиці Вільнюсу, затор кує також багато інших справ пов'язаних з боротьбою за автономію в Естонії, Литві і Латвії, у багатьох випадках підтримуваною місцевими комуністичними партіями, або видатними діячами культури. Наприклад, комуністична газета в Естонії „Ноорте гаал" опублікувала недавно постанови із зустрічі офіційних комсомольських і неофіційних груп молоді, в яких закликається до радикальних змін в країні, включаючи також багатопартійну систему виборів, республіканське військо та ліквідацію державної власности. У постановах говориться про опрацювання нової Конституції для Естонії, встановлення естонського громадянства, що його можуть мати естонці й ті, які докладно опанували естонську мову, привернення естонській мові державного статусу, затвердження національного прапору, гимну, повного відмежування уставодавчої виконавчої та юридичної влади, закону по охороні природи, повної контролі освіти та культури, контролі над органами КГБ, незалежної економіки, свободи слова й думки.

Всі ці резолюції естонської молоді подібні до вимог молоді і правозахисних організацій у двох інших Балтицьких республіках. В Латвії, наприклад, зорганізувалася недавно нова група патріотів-активістів, які поклали собі за завдання, змагатись за повну незалежність. Група назвала себе „Латвійським національно-незалежним рухом", який боротиметься за здійснення прийнятої ним програми, яка дуже подібна до програми естонської молоді.

Так само в Литві посилюється рух національного опору. Всюди на вулицях Вільнюса висять колишні довоєнні литовські прапори, в республіці діє ряд незалежних організацій та груп, діячі культури зорганізували сильну групу для підтримки політики гласности і перебудови у яку входять чимало членів компартії Вони домагаються автономії у видавництві, незалежности для Литви, а в противагу до комуністичних видають свої часописи і журнали.

Західні політичні спостерігачі кажуть, що три маленькі Балтицькі республіки найбільш відкрито й найбільш систематично змагаються за свою свободу, використовуючи теперішній політичний стан в СССР, тобто офіційно голошену гласність, перебудову і відкрите суспільство.

УАПЦ в Рочестері відзначатиме 1000-річчя Християнства

Рочестер, Н. Й. — Українська автокефальна православна церква св. Покрови в Рочестері відзначатиме 1000-річчя Християнства в Україні у яких братимуть участь Архиєпископ Константин з Чикаго і Єпископ Антоній з Ню Йорку.

Святкування заплановані на неділю, 18-го вересня ц.р., але вже в суботу, 17-го вересня, о год. 6-ій вечора буде правитись Вечірня з Літією. В неділю, о год. 9-ій рано — зустріч Владик, 9:30 — Архиєрейська Соборна Служба Божа зі співучастю духовенства та парафіяльного хору під керівництвом Галини Сохань-Ґріллі. О год. 1-ій по полудні — ювілейний бенкет і концерт в парафіяльній залі при 3176 Сейт Пол Булевард. Організатори просять зголошуватися до А. Скібицького потелефонувавши на число: 671-8544.

Округа УНС в Ню Йорку організує автобуси до Вашінґтону

Ню Йорк. (М.Ш.). Окружна Управа Українського Народного Союзу і Товариство Українських Сеньйорів, секція Відділу Самопоміч в Ню Йорку, організують поїздку автобусами до Вашінґтону на Всенародну Маніфестацію в суботу, 8-го жовтня ц.р., яку влаштовує Крайовий Комітет для відзначення Тисячоліття Хрищення України в ЗСА.

Квиток на автобус виносить 20 долярів від особи в обидві сторони. Зголошуватись на автобус треба в домівці „Самопоміч" у вівторок, середу і п'ятницю між годинами 10:30 ранку і 1:30 по полудні.

На Маніфестації у Вашінґтоні виступить віцепрезидент Джордж Буш, кандидат на Президента ЗСА від Республіканської партії. На шою масовою участю в столичному відзначенні Християнства українського народу засвідчім в ЗСА вірність і гордість усіх з нашої спадщини і покажім нашу зорганізовану силу перед зовнішнім світом.

НЕ ДАЙМО ЗАГИНУТИ УКРАЇНЦЕВІ!

(АНЧЕЙН влаштовує громадські віча в обороні невинного І. Дем'янюка)

Нюарк, Н. Дж. (АНЧЕЙН). Відклик від імени Івана Дем'янюка від вироку та смертного присуду було внесено оборонцями Івана Дем'янюка 30-го червня 1988 року до Верховного Суду Ізраїлю.

В цілі відвернути засуд проти Івана Дем'янюка винесений трьома суддями Спеціяльного Суду в Єрусалимі, оборонці представлять п'ятьом суддям Верховного Суду Ізраїля нові свідчення та нові докази невинности Івана Дем'янюка, підкреслюючи також ті аспекти суду та вироку, що є наявним зневаженням українського імени.

Процедура відклику в справі Івана Дем'янюка почнеться 5-го грудня цього року і вона вимагає значних фінансових засобів та сильної моральної підтримки з боку нашої суспільности.

Обов'язком української громадськости є підтримати відклик від несправедливого засуду та смертного присуду і спасти Івана Дем'янюка від страти.

На прохання Оборонного Фонду Івана Дем'янюка, АНЧЕЙН (Український Крайовий Дослідний Центр і Інформативна Мережа) з метою придбати грошову допомогу для відклику, організовує, починаючи з 17-го вересня ц.р., інформативні публічні збори у різних місцевостях Америки: Трентон, Бавнд Брук, Клифтон, Нюарк, Ню Йорк, Балтимор, Філядельфія, Вашінгтон, Дітройт, Олбані, Бафало, Ютика, Сиракюзи, Рочестер, Кергонксон та інші.

На зустрічах про найновіші події в справі Івана Дем'янюка, між іншими, промовлятимуть д-р Б. Витвицький, І. Дем'янюк, мол., д-р М. Куропась, В. Літинський, адв. А. Лозинський, Е. Нижник, Б. Ольшанівська, Й. Онужек, адв. П. Чумак і адв. Й. Шефтель.

Якщо шановні прихильники цієї преважливої справи та жертводавці не зможуть бути на зустрічах-вічах, то просимо їх пожертви посилати на адресу: John Demjaniuk Defense Fund P.O.Box 92819, Cleveland, Ohio 44192.

В АМЕРИЦІ

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" з 1-го вересня повідомила, що деякі радники і помічники Джессі Джексона висловлювали велике невдоволення з приводу непоштивого ставлення до проповідника з боку Майкела Дукакіса. Вони також обурювалися, що Дукакіс радив своєму союзникові обмежити кількість передвиборних промов і не їздити до тих стейтів, де населення не дуже радо його вітає. Малися на увазі стейти Міссісіпі, Алабама, Мишиґен, Ню Йорк і Тексас. Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Майкел Орескес пише, що в наслідок опиту громадської думки, апарат Дукакіса прийшов до висновку, що поява Джексона в цих стейтах не принесе демократам більше голосів, але може призвести до втрати їх. Працівниця апарату Дукакіса Донна Брейзал заявила, що Джексонові ніколи такого не радили, мова йшла лише про те, щоб визначити де саме його виступи звучатимуть найбільш ефективно. Сам Джексон утримався від однозначної оцінки цього випадку і підтвердив намір прийняти активну участь у кампанії Демократичної партії. При цьому він все ж таки висловив невдоволення недостатньо визначеною позицією Дукакіса в питанні надання статусу стейту окрузі Дистриктові Колюмбія і зміни правил реєстрації виборців. Радники Джексона занепокоєні непередбаченою поведінкою Джексона, котрий очевидно хоче виторгувати чимало поступок за свою діяльність. Проповідник не приховує намірів проштовхнути в партапарат демократів якомога більше своїх людей. Він вимагає, наприклад, щоб головним політичним консультантом Дукакіса було призначено колишнього посадника міста Ґері (Індіяна) негра Ричарда Гетчера.

В СЕРЕДУ, 31-ГО СЕРПНЯ, Дж. Джексон зустрівся з посадником Качем і губернатором Маріо Квомо і після цієї зустрічі він заявив, що підтримує кандидатуру Дукакіса. Представники американської преси вважають, що будь-які розбіжності між Джексоном і Дукакісом підуть на користь Буша.

ДЖОРДЖ БУШ ПЕРШОГО вересня виступав на сході в м. Норфолк (Кон.), де обіцяв вжити заходів, щоб зупинити забруднення океану. Виступав він і в гавані Бостону. Там, крім обіцянки подбати за збереження чистоти навколишнього середовища, він звинуватив Дукакіса в тому, що в його стейті так занедбано це питання і дуже забруднено океан та околиця самого стейту. Частина мешканців виступила проти кандидатури Буша на посаду президента.

В СЕРЕДУ, 31-ГО СЕРПНЯ, вночі в затоці Лонг Айленду стався вибух на нафтовому танкері, після чого шість осіб опинилося в океані. П'ятеро з них були врятовані, а один пропав, очевидно втопився.

У ЧЕТВЕР, 1-ГО СЕРПНЯ, в одному з парків Ню Джерзі поліціянтами було знайдено пластикові торби з залишками різних тварин. Гадають, що вбивство цих тварин пов'язане з якимсь релігійним культом. Ведеться розслідування.

ЧЕРЕЗ 24 ГОДИНИ ПІСЛЯ катастрофи на летовищі в Далесі, мало не сталася друга катастрофа, бо в іншому літаку, що мав летіти по тому ж рейсові, перед самим стартом знову виявились неполадки і людей негайно пересадили на новий літак. Серед пасажирів було шість осіб, котрі залишилися живими з розбитого літака. Вони змогли вилетіти тільки на третьому літаку. Колишній контролер, що працював на летовищі Ля Ґардія, Майкел Кайнгем розповів, що серед обслуги летовищ багато хто постійно вживає наркотики, тому він радить всім уникати цього виду транспорту, якщо є можливість скористатися іншим. Слідство для з'ясування причин катастрофи продовжується.

Помер інж. Б. Соболта

Ню Йорк. — У п'ятницю, 2-го вересня 1988 року тут помер відомий суспільно-громадський і пластовий діяч бл. п. інж. Богдан Соболта.

Панахида правилась у понеділок, 5-го вересня, о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 7-ма вулиця в Ню Йорку; похорон у вівторок, 6-го вересня, з того ж заведення до української католицької церкви св. Юрія о год. 9-ій ранку і на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокій жалобі залишив сина Модеста з дружиною Оксаною, внуків Олександра і Андрія та ближчу і дальшу родину.

В Чикаґо помер активний польський діяч А. Мазевскі

Чикаго, Ілл. — У серпні ц.р. помер в Чикаґо активний польський громадський діяч Алоїзіюс Мазевскі. Він був очевидно відомий із своєї політичної зрілости та стремління до співпраці поміж етнічними групами, зокрема, поміж українцями та поляками.

З уваги на те, заступник головного предсідника Українського Народного Союзу д-р Мирон Куропась написав у щоденнику „Чикаго Сан-Таймс" з датою 9-го серпня ц.р. довшу посмертну згадку про Покійного під заголовком „Альойзіюс Мазевскі: будівничий мостів поміж етнічними групами".

У теплих та щирих словах д-р М. Куропась згадує А. Мазевского із шістедесятих років, коли вони зустрілися у праці в республіканській партії і А. Мазевскі вперше відкрив там двері для етнічних членів цієї партії. Його стремління включити етнічні групи в політичне життя ЗСА допровадило до того, що А. Мазевскі став відтак довіреною людиною президентів ЗСА, а відтак спеціяльним делегатом до Об'єднаних Націй.

Д-р М. Куропась зі сантиментом підкреслює те, що А. Мазевскі помимо свого глибокого патріотизму до Польщі розумів потребу порозуміння поміж українцями і поляками і завжди підкреслював, що представники обох народів мусять зосереджуватися на тому, що їх єднає, а не на тому, що їх роз'єднує. „Якщо ні" — говорив він, — „ми залишимося невільниками наших минулих непорозумінь".

Тому, пише д-р М. Куропась, велика шкода, що не стало такої розумної людини.

У СВІТІ

ГАЗЕТА „ПРАВДА" накинулася з нападами на недавно створене в Естонії неофіційне об'єднання „Народний Фронт", називаючи його учасників „демагогами, які за словами 'гласність' і 'перебудова' ховають свою ненависть до всього соціялістичного". Раніше в естонських газетах була опублікована політична плятформа „Народного фронту", яка буде обговорюватися в перших числах жовтня на з'їзді цієї організації. Серед запропонованих „Народним фронтом" реформ — запровадження повної економічної незалежности Естонії від Совєтського Союзу, визнання естонської мови офіційною, запровадження естонського громадянства і обмеження зростання російського населення республіки. Організація закликала також до офіційного визнання того факту, що „приєднання" Естонії до СССР у 1940 році було не добровільним, як про це сказано в підручниках історії. Москва у принципі вже погодилася на запровадження „господарської незалежности" Естонії з 1-го січня наступного року, однак умови цього економічного відокремлення все ще обговорюються.

НА ДУМКУ ЕВРОПЕЙСЬКИХ політичних діячів і відомих коментаторів, уряди більшости країн Далекого Сходу і Західньої Европи хотіли б, щоб на президентських виборах у листопаді перемогу здобув Джордж Буш, а лідери країн Латинської Америки і Африки надіються на перемогу Майкела Дукакіса. М. Дукакіс імпонує латиноамериканцям, поперше, знанням еспанської мови, а подруге (і це найголовніше), обіцянками переглянути боргові зобов'язання цих країн. Західньоевропейці мають надію, що Дж. Буш продовжить політику президента Роналда Регена і приділить серйозну увагу проблемам безпеки Заходу. В Ізраїлі і більшості арабських країн популярність кандидатів приблизно рівна.

20-ТА ВЕЛИКА РАДА „ОХ" РАДИЛА НА ВОВЧІЙ ТРОПІ

Іст Четегем, Н. Й., „Вовча Тропа" (М. Лабунька). — У днях 20-го і 21-го серпня ц.р. пластове з'єднання „Орден Хрестоносців" — ОХ, 5-ий курінь Уладу Старших Пластунів і 20-ий курінь Уладу Пластунів Сеніорів, відбуло тут, на пластовій оселі, свою чергову зустріч — 20-ту Велику Раду Ордену. На раду прибуло понад 50 членів обох куренів — старших лицарів, лицарів, кандидатів і прихильників ОХ, що разом з родинами й гістьми, присутніми на оселі, становило вісімдесят учасників з різних місцевостей ЗСА і Канади.

Останніми часами великі ради ОХ відбуваються регулярно що два роки. На них обговорюється діяльність обох куренів за попередній проміжок часу (одна каденція діяльности проводу ОХ) та намічуються пляни на майбутнє. На великих радах обирається кожночасний провід „ОХ".

З особливою урочистістю відбувається Святочна Ватра Великої Ради, бо на ній відбувається формальна частина вибору проводу ОХ і пасування на лицарів, себто — на повноправних членів Ордену колишніх кандидатів — після довшого часу випробування. Великими радами проводить президія на чолі з великим майстром Великої Ради. Великим майстром 20-ої Великої Ради ОХ був обраний пл. сен. Роман Юзенів. Провід ОХ складається з великого майстра, великого юдекса і великого скріптора та з курінних команд обох складових

Група хрестоносців на святкуваннях Тисячоліття в Римі з прапором ОХ.

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. —
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ЧИЮ ОПІНІЮ НАСВІТЛЮЄ „ПРАВДА?"

Майже односторінкова стаття у газеті „Правда", органі ЦК КПСС, підписана двома відомими і популярними авторами, а саме Валєнтіном М. Фаліним, керівником пресового аґенства „Новості", і Левом Бежимецьким, постійним кореспондентом „Правди", яка появилася у числі з 29-го серпня ц. р., викликала чимале здивування на Заході, зокрема у З'єднаних Стейтах Америки, тим більше, що ситуація у відносинах і підписання договору про зменшення і відтягнення ракет середнього і близького засягу з атомовими головками і зустрічі на вершинах між президентом Роналдом Реґеном і ґенеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим, поліпшилась і політика ЗСА у відношенні до СССР радше увійшла у фазу коекзистенції.

Про що властиво йдеться в „Правді", зглядно обидвом згаданим авторам? На Заході, як відомо, в останньому часі появилося чимало публікацій з оцінкою Другої світової війни і повоєнного періоду, який, очевидно, охоплює часи так званої „холодної війни", що її без сумніву започаткувала провокативна політика комуно-московської імперії. Кожний, хто пам'ятає ті часи, пригадує собі совєтські витівки у Берліні, бльокаду доступу до Берліну західних альянтів, війну в Кореї, В'єтнамі, придушення визвольних тенденцій і робітничих страйків у Східній Німеччині, Польщі, втоплення в крові мадярської революції в 1956 році, ліквідацію „празької весни" в 1968 році та інші подібні події.

Взявши все це до уваги Захід почав готовити свою власну стратегію наступу на СССР, але тільки на випадок совєтської аґресії. Без сумніву, що ця стратегія включала точки удару в СССР. Подібні пляни готовились тоді також у Москві, але про них, ані Фалін, ані другий автор у „Правді" не згадують, представляючи радше СССР мирною „країною, яка навіть не думала, мовляв, про „холодну" чи „гарячу" війну після страшного лихоліття, — як каже Фалін, — що його „пережили народи СССР і Східньої Европи".

У зв'язку з такою „мирною" теорією совєтських писак, тільки ЗСА могли бути спричинником „холодної війни".

На Заході, зокрема серед знавців підсовєтської проблематики, існує ще одне припущення: недавно, тобто в липні, відомий консерватист і сталініст у Політбюрі Єгор Ліґачов, критикував закордонну політику, що її тепер репрезентує міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе. Він вважає, що клясову боротьбу Совєтський Союз повинен використовувати на всіх щаблях цієї політики. Александер Н. Яковлєв, член Політбюра каже натомість, що в нуклеарній добі взаємні людські інтереси і гуманність повинні домінувати у закордонній політиці обидвох надпотуг, як зрештою усіх інших країн світу.

На Заході запитують: чи розпочалася вже у Кремлі боротьба за впливи після досить невдалої спроби ґорбачовської політики гласности і перебудови? Цю боротьбу найкраще започаткувати на відтинку закордонної політики, щоб не кинути на себе підозріння і ненависти мас, які вже мають досить комуно-совєтського бюрократизму, сталінізму, „каґебізму" та інших совєтських ізмів, що кінчалися мордом мільйонів, зокрема з-поміж поневолених Москвою народів.

Чию опінію насвітлює „Правда", — запитують західні спостерігачі, — обвинуваючи під теперішню пору загального відпруження Вашінґтон у повоєнних „злодіяннях".

Виглядає, що диктаторська система в комуно-московській імперії діє по-старому: внутрі партійні сталіністи типу Ліґачова і Щербицького намагаються здушувати свободу слова, а всякі прилюдні дискусії — стереотипні. Партійні чиновники сіють наліво й направо пустослів'я, поширюють стару фразеологію, забріханість і чекають на хвилину коли зможуть втопити у багні каґебіського терору куций проблиск свободи, що появився в СССР після приходу до влади Міхаїла Ґорбачова.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Степан Женецький

НЕСПОКОЇ СЕРЕД ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Многолюдні демонстрації й голосні протести, які проходять в останніх часах серед підопічних народів сателітних держав, як також серед поневолених совєтами неросійських народів, викликають велике зацікавлення західніх політичних знавців підсовєтських справ і вони обговорюють їх на всі лади. Для нас, українців, є цікаве те, що у зв'язку з тими подіями західні політичні спостерігачі звертають щораз більше уваги на Україну та на ролю українського народу, яку він може відограти у розвалі московської комуністичної тюрми народів.

Американський щоденник „Ню Йорк Таймс", що є найвпливовішим часописом у світі, на жаль, надто „ліберального" напрямку, надрукував у четвер, 5-го серпня, ц. р., дуже цікаву статтю свого визначного постійного співробітника Вілляма Сефаєра (William Safire) під заголовком „Неспокійні поневолені", у якій він обговорює останні події в московсько-совєтській імперії і правильно розглядає значення України й українського народу в цьому контексті.

Цей американський автор твердить, що вже починають появлятися тріщини у східньоевропейських основах московсько-совєтської імперії. А що так воно є, він наводить такі факти:

У Чехо-Словаччині 10.000 демонстрантів відзначили 20-річчя здавлення московсько-совєтськими танками вільних проявів у Празі, так звану „Празьку весну", коли тисячні маси чехів маршували вулицями своєї поневоленої столиці з окликами: „Росіяни, забирайтеся геть!"

В Польщі робітники почали нові страйки, пробуючи домогтися визнання незалежної юнії „Солідарність", щоб мати спільну участь у виконуванні влади з нелегально наставленим з Москви режимом;

В Балтицьких країнах десятки тисяч людей вийшли на вулиці, щоб відзначити ганебну річницю таємного договору Сталіна-Гітлера, що допровадив до нелегальної окупації їхніх держав.

Сафаєр слушно пише, що совєти застосовують тактично різні способи до придушення неспокоїв у своїй тюрмі народів. Він вірно стверджує, що Москва пробує вдержати контролю в своїй імперії, застосовуючи різні вияви сили в різних місцях. І це правда: в Балтицьких країнах і в Чехо-Словаччині росіяни дозволяють на масові демонстрації і їх силою не розганяють; натомість, коли в Києві, Харкові, а останньо у Львові українці сходяться хоч і меншим числом, щоб помолитися з нагоди Тисячоріччя введення християнства в Україні, або домагаються, щоб поставити пам'ятник Тарасові Шевченкові не десь у закутині, на глухому передмісті, а в середині міста, та ще й такого самостійницького міста як Львів, то Москва наказує такі демонстрації силою розганяти. А це значить, що большевія плянує і далі цупко держати Україну у своїх кігтях.

Сафаєр думає, що Москва тому робить трошки більші уступки Балтицьким країнам, дає їм більші економічні права, бо вона хоче зробити з них для себе „европейський Гонг-Гонг, який зможе співпрацювати з Европейським Спільним Ринком після 1992-го року, з чого СССР матиме великі зиски.

Новий найвищий московсько-комуністичний ватажок Міхаїл Ґорбачов добре розуміє, що засобом рятування московсько-совєтської економіки є маленькі поступки економічної свободи. Але він також дуже добре знає, що в наслідок цієї невеличкої свободи внутрі своєї імперії зросте бажання незалежности в московських підопічних сателітах. Ґорбачов свідомий теж того, що найбільш небезпечним часом для будь-якої диктатури є не той час, коли свобода затиснена тотальною контролею, але той час, коли народові дають потрошку і свободу і тим самим — дають велику надію.

І саме ґорбачовська "перестройка" (перебудова) спричинила ті події, які тепер проходять в московсько-совєтській імперії: зростаючі відосередні сили націоналізму, який загрожує московсько-комуністичній тюрмі народів. Бажання повної незалежности серед поневолених народів щораз більше зростає, а не слабне, — каже колюмніст Сафаєр, — коли давати народам маленькі дози свободи. Щоб контролювати ці відосередні рухи, Москва, отже, буде примушена застосовувати більш рішучі заходи.

„Прийде час, — пише американський автор, — правдоподібно в часі слідуючої президентської каденції, коли народ у якійсь контрольованій совєтами країні — сателіті, випробує ліміти — межі терпцю совєтської верхівки в Москві; спробує збройно звільнитися з-під московсько-совєтської контролі. На нечисленні голоси в Кремлі, які можуть сказати: ,Відпустім Польщу (або Мадярщину, чи Чехо-Словаччину), нехай йде собі геть, бо з нею маємо більше клопотів, як користи", — гостра відповідь прийде від члена Політбюра Володимира Щербицького: ,Як ви так зробите, то відійде геть і моя Україна'.

А цього Москва найбільше боїться.

„Україна, — пише цей американський автор, —

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„У ВЛАДИКИ — ДВА ЯЗИКИ!"

Такий наголовок підходив би, мабуть, краще до статті Володимира Барагури чим „Коливання дипломатичної лінії Папи" („Свобода" від 16-го серпня ц. р.) Хоч сказано воно обережно, то читач, прочитавши статтю, винесе враження, що Святішому Отцеві закидається деяке жонґлювання правдою, коли його Послання до Російської Православної Церкви і нашої не зовсім однаково насвітлюють історичне минуле. Автор звинувачує дипломатію. Послання до нас писане зі серцем. Послання до Російської Православної Церкви було напевно складене в дикастеріях під контролею кардиналів Касаролі і Вілебранса. В ньому пробивається встановлена десятиріччями, під директивами різних папів, русофільська дипломатія Ватикану з прицілом на „навернення Росії". Ледве чи котрий папа, а головно цей запідозрений у негативній настанові до Росії, може багато змінити. Не можна прив'язувати надто великої ваги до того, що в листі до росіян покладено їх перед українцями, коли християнство прийшло до них пізніше.

У липні дав нам Іван Павло II у Римі неперевершений доказ, що він з нами і за нами. Виявив тільки уваги, приязні і любови до нашого народу і Церкви, що докоряти за речі, до яких приводить дипломатія (що В. Барагура сам признає) є на мій розсуд дуже, а дуже невідповідно. У Ватикані, як теж у польській пресі (зокрема в паризькій „Культурі"), дуже скрупулятно віднотовуються голоси нашої преси. Буде неприємно, коли цей голос В. Барагури дійде до відомости Папи Івана Павла II, як своєрідна подяка за все добре, яке він зробив для нас останніми місяцями. Мусимо вимагати і деякої дипломатії від себе, коли натякаємо на часом круті ходи, яких вона вимагає.

Стаття В. Барагури, це на мою думку, неприємний скреґіт після однодушного майже захоплення виступами Святішого Отця в нашу користь. Докори в сторону Папи перекликаються з недавніми закидами і докорами, що Папа не встановив для нас патріярхату. Не маємо багато приятелів у світі. То цінім тих, що маємо!

Микола Бараболяк
Риверсайд, Ілл.

М. Платковський

ЧОМУ В НАС НЕ ТАК, ЯК У ПРИБАЛТИЦІ?

Використовуючи проголошену (щиро чи нещиро — це інша річ) і гласність і перебудову, окремі народи в СССР починають виставляти свої вимоги в національній та інших ділянках суспільного життя. І хоч в Україні теж виставляють вимоги, головним чином у ділянці стосування української мови, проте ці вимоги без огляду навіть на демонстрації у Львові, а почасти і в Києві, звучать ще досить слабо. Перед у ставленні різних вимог ведуть прибалтійські країни. Їх вимоги далеко більш рішучі й далекойдучі в порівнянні з вимогами українських діячів, головно письменників. Чому це так?

Насамперед треба взяти до уваги, прибалтійські країни (Естонія, Латвія, Литва) 20 літ підряд була вповні незалежними державами тоді, як Україна вже знаходилася під російсько-совєтською окупацією від кінця 1920 року. Всі три прибалтійські народи не належать до слов'янських народів і їхні мови не мають ніякої подібности до мови російської. Русифікація серед них не поробила таких згубних наслідків, як на Україні чи на Білорусії. І також треба ствердити, що мимо терору, депортації і всіляких переслідувань прибалтійські країни таки не пережили усіх тих страхіть, що їх пережила за останні от уже майже 70 літ Україна. Терор часів т. зв. воєнного комунізму, переслідування і нищення свідомих українських діячів, розгром українського національ-комунізму, голод 1932-33 років, єжовщина в 1937 році і безоглядні переслідування у повоєнні роки після не менш жорстокої німецької окупації — це все пережила Україна у відміну від Прибалтики. А рух українських дисидентів 60-их і 70-их років був також жорстоко знищений. Є думки, що й Чорнобиль залишив свій вплив на поступовання українців на батьківщині: всі, мовляв, заняті питанням дальшого фізичного існування в умовах підірваного здоров'я.

Ось чому, на думку тих, що слідкують за подіями в Україні, наші земляки діють більш обережно, ніж це діється не тільки в Прибалтиці, а наприклад, у Вірменії тощо. Пригадуючи минулі події і знаючи про дослівно мільйонів жертви, що їх під владою комуністичної Москви поніс український народ, наші земляки не бажають накликати на себе нового кривавого терору, як це бувало в минулому.

У прибалтійських країнах, як виглядає головно в Естонії, відверто вже чується голоси про привернення повної державної незалежности, як це було перед совєтською окупацією. Яким розвитком підуть події в Україні? Ми не сумніваємося, що українські патріоти на батьківщині вбачають майбутнє України у повному унезалежненні від кожної Росії, тепер від СССР. І якщо Москва буде втрачати на силі, а український рух, навпаки, міцнішатиме, то й у нас прийдуть ці самі вимоги, що й у Естонії, а в Києві будуть відбуватися многотисячні маніфестації. Але якщо Москва буде ще в силі, то вона здушить новітній український патріотичний рух, як це бувало в минулому. І для цього не повинні прийти в Москві до влади залишки сталіністів, бо Горбачов і його прихильники — це також російські великодержавники й імперіялісти.

Є підстави вважати, що нинішній режим в СССР, а з ним і ціла імперська система, вже настільки захитані, що будуть далі йти до свого цілковитого упадку. А тоді нинішній український патріотичний рух утримається і зможе виставити нарешті максимальні вимоги повного відірвання від Росії і відновлення української незалежної держави, яка існувала за доби Української Народної Республіки в 1917 - 21 роках.

Це є ті перспективи, на які мають надіятися українські патріоти в діяспорі. У вирішальний момент, коли твердою і рішучою мовою заговорить наша батьківщина, ми мусимо прикласти наших зусиль, щоб здобути для української державности підтримку чужоземних держав та й іншими способами прислужитися до перемоги ідей самостійности і соборности нашої батьківщини.

ЩЕ ДО СПРАВИ „ЗАСВІТ ВСТАЛИ" ЧИ „ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ"

Мені тяжко погодитись з Раїсою Руденко в тому, що в нашій народній пісні „Засвистали козаченьки" повинно бути „Засвіт встали козаченьки". (Лист п. з. „Не встали, щоб свистати", „Свобода" 23-го серпня 1988, ч. 160). Зрозуміло, що козаки не встали, щоб свистати. Свист служив козакам сиґналом до збірки в похід.

Відомим є, що дехто з козаків витренував свого коня, щоб він на свист приходив до свого пана. Про це каже нам друга народна пісня „Їхав козак за Дунай", в якій є слова „Свиснув, крикнув на коня". Згідно зі „Словником української мови", виданим Академією Наук в Києві, слово „досвіт" — це час перед сходом сонця, світанком. Цей самий словник під „засвистати" цитує „Засвистали козаченьки в похід з полуночі", а під „полуніч" подає, що слово „полуніч" — це те саме, що північ, яка є немов межею між вчора, а нині.

Якщо приймемо за правильне „Засвіт встали козаченьки в похід з полуночі", то тоді „полуніч" і „засвіт" внесуть суперечність в одному і тому самому реченні з якого виходитиме, що козаки нібито встали пізніше, чим вибратися в похід.

Усі хори в Україні співали „Засвистали козаченьки", а не „Засвіт встали козаченьки". В награній в Україні платівці наш славний тенор Іван Козловський виразно співає „Засвистали козаченьки", а на футлярі платівки подана назва пісні двома мовами — українською та англійською, як „Засвистали козаченьки".

Не можемо погодитись з того, що наші хори нібито співали чи співають „Засвіт встали козаченьки", а слухачі помилково розуміють це як „Засвистали козаченьки".

Корнель Крупський
Денвер, Кол.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

СТАТУТНІ ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ СПІЛКИ

Українська Гельсінкська Спілка (далі — „УГС" або „Спілка") утворена на базі Української Гельсінкської Групи, яка існувала з 1976 року дотепер. УГС керується у своїй діяльності принципами визнаних або ратифікованих урядом СССР основоположних міжнародних документів з прав людини — Загальної Декларації Прав Людини, Пактів ООН про економічні, соціяльні і культурні права та про громадянські і політичні права, Прикінцевого Акту Гельсінкської наради з питань безпеки і співпраці в Европі 1975 року, а також розробленою на основі цих правових документів Декларацією принципів УГС.

Сприяючи втіленню в життя тих позитивних процесів демократизації, що розпочалися в СССР, Українська Гельсінкська Спілка водночас прагне до поглиблення та розширення їх, критикує непослідовність і консерватизм органів влади і правлячої партії при вирішенні конкретних питань перебудови, знаходиться в становищі конструктивної демократичної опозиції до адміністративно-бюрократичної системи, що склалася і утвердилася в СССР.

УГС діє на території України, захищаючи політичні, соціяльні та економічні права українського народу та інших національностей, що постійно живуть на території республіки. УГС може створювати групи чи організації за межами УССР на територіях масового українського заселення, а також серед української еміграції, де існує Закордонне представництво Спілки.

УГС будується на принципах федералізму із широким самоврядуванням автономних організацій. Кожна з таких організацій може мати свій статут, вироблений з урахуванням цих статутних принципів та специфіки своєї роботи.

У члени автономних організацій Спілки рекомендується приймати громадян різних національностей віком від 16 років, що в основному згідні із Декларацією принципів УГС і хочуть працювати в обраних самими для себе правозахисних ділянках. Незгода з окремими положеннями декларації принципів при схваленні її загального спрямування не виключає членства і праці в одній з автономних організацій УГС, крім її керівних органів.

УГС створюється на основі індивидуально-колективного членства. До Спілки приймаються, як окремі особи, що можуть об'єднуватися у територіяльні (міські, районні, обласні) організації, так і **неформальні об'єднання (клюби, асоціяції, спілки, об'єднання нацменшостей** та ін.), що поділяють основні напрямки Декларації принципів УГС. Членство в будь-якій іншій організації чи партії у такому випадку не може бути перешкодою для вступу в УГС.

Права і обов'язки членів Спілки визначаються статутами складових організацій на місцях. Однаково обов'язковими для всіх є тільки дотримання основних демократичних принципів (права обирати і бути обраним в керівні органи, права на оприлюднення окремої думки чи акції меншости та ін.).

В міру зростання кількости членів Спілки на місцях створяться обласні координаційні Ради, які самостійно, керуючись Декларацією принципів УГС та статутними принципами, вироблять статути обласних організацій УГС. Такі ж Координаційні Ради (КР) створюються на територіях із значним українським заселенням за межами УССР (наприклад, Кубанська Рада, Московська Рада та ін.). Колективні члени УГС (неформальні клюби та ін.), що діють в межах области делеґують своїх представників в обласну КР, а неформальні організації міжобласні та всеукраїнські — безпосередньо у Всеукраїнську Координаційну Раду (ВКР).

До Всеукраїнської Координаційної Ради входять: по одному преставнику обласних організацій Спілки та міжобласних (всеукраїнських) неформальних об'єднань — колективних членів УГС та обрані на Всеукраїнській конференції УГС керівники основних секцій Спілки. У перший після створення Спілки склад ВКР вводяться також члени Ініціятивної групи по створенню УГС із числа членів Української Гельсінкської Групи (9 осіб).

Основними секціями Спілки можуть бути: державноправова, прав людини, економічна, соціяльного захисту, міжнаціональна, екологічна, молодіжна, мовна, культурно-освітня, релігійних проблем, українців у світі, а при потребі також інші. Кількість і назви секцій на місцях визначаються обласними організаціями.

Всеукраїнська Координаційна Рада виділяє зі свого складу постійно діючий Виконавчий Комітет у складі трьох виконавчих секретарів та керівників секцій.

Всеукраїнська Координаційна Рада обирається на конференції УГС терміном на три роки. ВКР обирає зі свого складу Виконавчий Комітет теж на три роки із почерговим головуванням секретарів (тобто не більше одного року підряд). Для уникнення посадової авторитарности принцип змінности керівництва (не більше трьох років підряд) рекомендується і для обласних координаційних рад та секцій.

Всеукраїнська конференція УГС проводиться не рідше одного разу на три роки, а при потребі вирішення важливих питань — за рішенням 3/4 складу ВКР.

Завдання координаційних рад, Виконавчого Комітету **ВКР та інших виборчих органів — тільки консультативне (збір інформації, передача досвіду, методологічні** розробки тощо). Рішення їх не обов'язкове для виконання всіма членами Спілки.

Фінансові засоби УГС складаються із членських внесків членів Спілки, виплата яких обов'язкова, пожертвувань, можливих прибутків від видавничої та іншої діяльности. Розмір внесків та інші способи одержання і розподілу коштів визначаються у статутах автономних організацій УГС. 10 відсотків прибутків автономні організації передають у розпорядження Виконкому ВКР, рештою розпоряджаються самі.

Основними рекомендованими для автономних організацій формами роботи може бути:

— широкий збір інформації по всіх викладених у Декларації принципів напрямках правозахисної діяльности з використанням зібраного матеріялу на місцях та передачі в обласні КР та Виконком ВКР;

— звернення від імени обласних та інших автономних організацій і груп Спілки до місцевих та республіканських органів влади;

— звернення від імени ВКР та її Виконкому до уряду СССР та уряду УССР із вимогою виконавчих та інших рішень;

— звернення від ВКР по узгодженню з усіма обласними організаціями до урядів країн, що підписали Гельсінкську угоду, в усіх серйозних випадках, коли, не зважаючи на звернення до уряду СССР, порушення основних прав людини і нації продовжуються;

— такі самі звернення до міжнародної громадськости та Міжнародної Гельсінкської Федерації, членами якої ми себе вважаємо;

— широка пропаґанда ідей та вимог Української Гельсінкської Спілки через засоби масової інформації (якщо це можливо), мітинги, збори, демонстрації, підписані листи, листівки, незалежну пресу, інформаційні аґентства та пресу країн, що підписали Гельсінкську угоду, та ін. Для оперативнішого освітлення діяльности УГС та вимог Спілки при Виконкомі ВКР створюється пресова служба УГС, яка діє на базі журналу „Український вісник".

Ці статутні принципи, як і Декларація Принципів УГС, діють тимчасово до затвердження на установчих зборах Спілки, які відбудуться після організації обласних рад УГС. Подальші зміни в статутні принципи та Декларацію принципів УГС можуть вноситися конференцією Спілки або одноголосним рішенням ВКР на подання обласних організацій.

Порядок виборів на конференцію УГС та порядок її проведення буде визначено на установчих зборах УГС.

Виконавчий Комітет
Української Гельсінкської Спілки

7-го липня 1988 р.

ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ: НАША ПРИСУТНІСТЬ У ВАШІНҐТОНІ 7-9-го ЖОВТНЯ Ц. Р. — ОБОВ'ЯЗКОВА!

Упродовж цього року Комітет для відзначення 1000-ліття Хрищення України при церкві св. Константина під головуванням д-ра Михайла Козака розгорнув у Міннеаполісі широку програму для гідного вшанування цієї історичної події.

Щоб запобігти намаганням переконати непоінформоване суспільство, що в 988 році було хрищення російського, а не українського народу, комітет вжив ряд заходів в установах масової інформації, розказуючи неправдивість такого твердження. У висліді цього появилися в пресі статті з правильним насвітленням цієї доби в житті українського народу.

Для духовного оновлення вірних парафії релігійну програму виготовив о. митрат д-р Степан Кнап. Завдяки його заходам, з початком року виступили з духовними науками Єпископ Михайло Гренчишин, а пізніше о. Себастіян Собол, ЧСВВ.

Ідучи за закликом наших центральних організацій, 29-го травня, в день української єдности, змовлено в церкві молитви в наміренні українського народу, а в полудні того дня церковні дзвони сповістили, що це є ювілейний рік хрищення України. Про цю подію повідомила увечері телевізійна станція ч. 11.

Тому що 1988 рік є 75-им роком від заснування української католицької парафії св. Константина, відзначення цієї річниці вирішено відбути в той самий день, що і свято 1000-ліття Хрищення України.

З нагоди цих ювілеїв громада одержала привітання

Ювілей 1000-ліття Хрищення України і 75-ліття св. Константина в Міннеаполісі

від президента Роналда Регена, а також проклямацію від губернатора стейту Рудольфа Перпіча.

Урочисте святкування відбулося в неділю, 21-го серпня. Благодарственну Св. Літургію, в присутності архиєпископа латинського обряду Джана Роча відслужив Владика Іннокентій Лотоцький в сослуженні о. митрата, Степана Кнапа, о. шамбеляна Володимира Климчука, о. Михаїла Гітті, маронітського обряду, і о. Ричарда Шулера, латинського обряду.

Проповіді виголосили Владика Іннокентій українською і о. монс. Шулер англійською мовою.

Перед початком Св. Літургії вітали Владику Іннокентія при вході до церкви в імені парафії Дмитро Татарин і Тома Грицько, а від дітей Дженіфер Тацишин і Марко Парех.

Зворушливою подією цього дня було висвячення в діякони студента третього року Богословії св. Йосафата в Римі Івана Грицька. Народжений в Міннесоті, вже третього покоління українського роду, він завдяки старанням о. митрата Кнапа вивчив українську мову і вирішив стати на службу українській Церкві.

Під час Св. Літургії і свячення диякона гарно співав церковний хор під диригентурою Юрія Луцика.

Цього дня по полудні в готелі Гілтон відбувся бенкет, на котрий прибуло понад 400 парафіян і запрошених гостей. Присутніми були сенатор Дейвид Дуренбергер, уповноважений стейтової округи Генепін, Джан Дерус, маестро Михайло Дмитренко, а також визначні громадські діячі з Дітройту, проф. Петро Стасів з дружиною і інж. Ярослав Дужий.

Коли на залю увійшов Владика Іннокентій у супроводі багатьох запрошених священиків, присутні піднялися з місць, а представники молоді, Маруся Дорощак і Станислав Міськів, вручили йому китицю квітів.

Бенкет відкрив імпрезовий референт Дмитро Татарин. Вступне слово виголосив господар бенкету д-р Михайло Козак. Він підкреслив, що ця історична подія протягом століть формує духовність української людини, її спосіб життя і думання. Це й було причиною, чому 75 років тому малий гурт бідних, але духом багатих поселенців з України збудували першу в Міннесоті українську церкву. Цим вони заклали основу для будучих поколінь для зберігання в цій країні нашої релігійної і культурної спадщини.

Після молитви, що її змовив Владика Іннокентій, парафіяльний хор заспівав славень Тисячоліття і в'язанку релігійних пісень.

З привітами виступили сенатор Дейвид Дуренбергер і уповноважений округи Джан Дерус. Обидва промовці висловили подив і признання українцям за зберігання рідного церковного обряду і культурної спадщини своїх предків. Вони закликали далі плекати і зберігати ці культурні цінності українського народу. Сенатор Дуренбергер заявив, що його діти мають щастя бути спадкоємцями цих багатих культурних надбань, бо їхня покійна мати була українського роду.

З промовами виступили Владика Іннокентій і широковідомий в Америці громадський діяч д-р Мирон Куропась з Чикаго.

Владика закликав присутніх відважно протиставитися злим силам і збільшити активність у праці для добра своєї Церкви і громади.

Д-р Куропась говорив про вплив Церкви на життя української громади в Америці. Він вказав на ряд проблем, котрі вамагають позитивної розв'язки для збереження здорової української етнічної групи в Америці з її релігійними і культурними надбаннями. Доповідь виклакала велике зацікавлення, зокрема серед молодої генерації.

Програму бенкету влучно переплітали виступи відомої співачки Джой Бріттан. Канадійка українського роду третьої генерації, вона в цьому році залишила свою співочу кар'єру в Ляс Веґас і посвятила увесь час на пропаґування 1000-ліття Хрищення України. Вона своїм милим голосом з глибоким сентиментом і чуттям виконала ряд українських пісень, за що присутні кожний раз нагороджували її бурхливими оплесками, а представники молоді вручили їй китицю рож.

З заключним словом виступив о. митрат Кнап. Він подякував Владиці Іннокентієві, д-рові Куропасеві, запрошеним гостям і всім парафіянам за участь у звеличанні цих історичних ювілеїв. Він також висловив признання членам комітету, котрі своєю працею причинилися до успіху цього свята.

Піснею „Боже, вислухай благання" закінчено цей урочистий день.

М. К.

Третє покоління лікарів

День 15-го травня цього року був радісним не тільки для рідні нашої молодої лікарки, але й для української громади і для 317 Відділу Українського Народного Союзу, до якого д-р Христина Ірена Клюфас і її родина належать.

Д-р Христя Клюфас є внучкою знаного лікаря, громадського діяча, учасника визвольної боротьби в рядах УСС-ів і Галицької Армії д-ра Івана Подюка. Вона є дочкою лікарів д-ра Святослава і д-ра Галини Подюк-Клюфас. Як бачимо, самаритянство й зацікавлення медициною мусять бути в генах молодої лікарки Христі.

Д-р Христя Клюфас закінчила з відзначенням українську парохіяльну школу св. Івана Хрестителя і школу українознавства ім. Лесі України в Сиракюзах, Н. Й. Ходила до однієї з найкращих середніх шкіл у Сиракюзах, Вестгіл гайскул, де здобула багато відзначень. Закінчила з відзначенням коледж Сиракюзького університету ступенем бакалавра з біології. В коледжу постійно була на Дінс Ліст, а також членом Анор Сосаєті. Після градуації працювала в генетичній дослідчій ляборатотії з професором д-ром Дарилом Фолком і разом з ним опублікувала цікаву працю.

Д-р Христя Клюфас

Д-р Христя Клюфас закінчила медичні студії в Сиракюзах, і тепер працює в місцевих шпиталях і спеціялізується у внутрішній медицині.

Бажаємо д-р Христі Клюфас успіхів у її професійній праці й багато вдячности від її пацієнтів.

Микола Велич,
секретар 317 Відділу УНС

ЯК ПОВІДОМИВ ПРЕДСТАВНИК міністерства закордонних справ Пакістану Насір Джамаль, п'ять афганських військових літаків вчинили налет на пакістанські кишлаки, розташовані 80 км від кордону. Загинула одна особа, а сім були поранені. За словами Джаміля, мова йде про найбільш глибоке проникнення афганських літаків у повітряний простір Пакістану за всі роки війни. Прикордонні райони Пакістану десятки разів зазнавали артилерійського обстрілу і повітряних налетів, але цього разу афганські літаки вперше бомбардували не малонаселену ділянку землі вздовж кордону, а освоєну територію з численними кишлаками, що перебуває під повною контролею провінційних властей.

МИНУЛОГО ПОНЕДІЛКА зі совєтського космодрому Байконур був запущений корабель „Союз ТМ-6" з трьома космонавтами на покладі. До складу залоги включений летун афганських військово-повітряних сил Абдул Агал Мохманд. В середу „Союз ТМ-6" успішно з'єднався з орбітральною космічною станцією „Мир". Момент переходу космонавтів на станцію і зустріч з основною залогою транслювався з космосу. Після обміну рукостисканнями зі совєтськими колегами Мохманд клякнув на коліна, дістав Коран і відмовив молитву подяки Аллахові. ТАСС у зв'язку з цим пише, що це було „перше Богослуження на совєтському космічному кораблі".

П О Д Я К А

З Волі Всевишнього дня 12-го лютого 1988 р. відійшов у Вічність наш Дорогий Муж, Батько, Дідусь, Вуйко і Шваґер

сл. п.

д-р ІВАН М. НОВОСІВСЬКИЙ

Складаємо щире спасибі усім нашим приятелям за участь в похоронних відправах і за упокійні моління в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, в катедрі св. Володимира і на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Щира подяка Настоятелеві о. протопрсв. Володимирові Базилевському, о. протопрсв. Іванові Ткачукові, о. Григорієві Рекуча, о. Діякону Андрієві Кулику, за їх участь у відправах.

Щиро дякуємо хорові церкви св. Володимира і диригентові Михайлові Лев за зворушливі співи.

Щиро дякуємо за зворушливі слова та вислови любови та пошани до Покійного, та, що так численно взяли участь в поминках за його душу, що так тепло і щиро прощали Покійного отці духовні приятелі та краяни.

Прощали Покійного: отці духовні о. Володимир Базилевський, як взірцевого парафіянина, як довголітнього члена уряду парафіяльного св. Володимира, о. Іван Ткачук прощав, як дорогого друга з молодих літ на Буковині і тут, д-р Микола Галів від НТШ як дійсного члена, згадав його великі заслуги в науковій праці та у виданні його творів. Професор Іван Коровицький від УВАН. Омелян Суховерський від „Ц.О.Б.у." мґр Петро Григорович від „Козацтва Чорне Море" і полковник Петро Войновський від Буковинського Куреня.

Щиро дякуємо за численні квіти, що так рясно вкрили домовину Покійного.

Велике спасибі повище згаданим Друзям, що так зворушливо віддали „Послідний салют" з піснею та сльозами в очах.

Сердечна подяка Всім, що взяли участь в похоронних відправах на Тризні своїми промовами, та пожертвами на добродійні цілі.

Щира подяка похоронному заведенню Петра Яреми в Ню Йорку за взірцеве переведення похорону.

Сердечна подяка отцеві Григорієві Подгурецькому, та Всім, що взяли участь у відправах Панахиди в церкві св. Андрія Первозванного у Вашінґтоні в 40-ий день у моліннях за спокій душі Покійного. Дякуємо за надіслані телеграми, за телефонічні, писемні і усні співчуття, одержані з: Франції, Німеччини, України і Румунії та американського континенту.

Дякуємо за дописи до преси, що згадали про Покійного наукову працю для свого народу та за величну і щиру допись про Покійного.

Зокрема дякуємо пресі „Український Голос" Канада.

Зі щирого серця дякуємо всім жертводавцям, за вияв так великої пошани для пам'яті про нашого Дорогого Незабутнього.

Нехай Всевишній Господь винагородить і благословить Вас всіх здоров'ям і добром на все Ваше життя.

Дружина Анна, син д-р Тарас з дружиною Орисею
Внуки: Андрій і Марко, шваґри: Соня і Адріян Аврам, Марія і Василь Танасійчук, Ірена Оля, Стефан Танасійчук.
Ближча і дальша родина тут і на чужині.

Замість квітів на могилу бл. п. д-р Івана М. Новосівського жертвували:

На фонд ім. д-ра Залозецького при центральному Об'єднанні Буковинців Українців в ЗСА:
125 дол. Анна Новосівська
100 дол. Ірина і Стефан Довбуш з родиною
50 дол. Омелян Суховерський, Орися і д-р Тарас Новосівський.
40 дол. Ольга Танасійчук з родиною
30 дол. Петро Григорович, Марія і Василь Танасійчук
25 дол. о. Іван Ткачук, Наталка і полк. Петро Войновський
25 дол. Мирослав Роговський
20 дол. Мирослава і Отто Венке
10 дол. Алла і Микола Григорович, Анна Снігач, і проф. д-р І. Котович
5 дол. о. Григорій Реккучий
Разом: 555.00

На Український Музей в Ню Йорку 2-га ав.
1000 дол. Анна Орися і д-р Тарас Новосівський
Українську Вільну Академію
1000 дол. Анна Орися і Тарас Новосівський
50 дол. Софія і Адріян Аврам
10 дол. Варвара Бакало, Александра Бражник, Александра Гаєвська, Марія Клоків
1 дол. Уляна Глушко
Разом: 1.141.00

Наукове Товариство ім. Шевченка:
1000 дол. Анна Орися і д-р Тарас Новосівський
100 дол. Анна Новосівська
50 дол. д-р Володимир Романів, Орися і д-р Тарас Новосівський
30 дол. Петро Григорович
25 дол. о. Іван Ткачук
20 дол. о. Володимир Базилевський, Ярослава і Мирослав Надбережний, Джені і Іван Куравський, Міґал Юрченко, д-р Микола Галів, Марія і Василь Танасійчук
10 дол. Наталка і полк. Петро Войновський, Алла і Микола Григорович, Анна Фасенко, і один підпис нечіткий.
Разом: 1415.00

Буковинський Фонд української православної церкви св. Андрея у Вашінґтоні, Д.К.
1000 дол. Анна Орися і д-р Тарас Новосівський
50 дол. Александра і д-р Віталій Богданів
35 дол. Ольга і д-р Ігор Масник
25 дол. Клавдія і ред. Дмитро Корбутяк, Наталка і Ігор Мухін, Соня і Філліпоній Кравець, Галина і Стефан Максимюк, Ніна і Микола Криворук, Марія і Віктор Кулій
20 дол. о. Григорій Подгурець, Галя і Валентій Забінки, Евгенія і Юрій Чумак.
15 дол. Людмила Мирфі, д-р Андрій Кушнір, Микола Пуга, Галина Козар, Анастазія Пристай, Олена Варварів, Марія і Валерій Остапенко, Варвара Діберт, Зоя Лапченко, Марія Барнай, Марія і Евген Скойко, Евгенія Кашуба, Ольга і Ігор Барнай, Юрій Черний, Леся і Олег Булавка, Валентина Лімонченко.
Разом: 1510.00

1000 дол. на Консисторію у Бавнд Бруку, Н. Дж. Анна Новосівська.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 4-го вересня 1988 р., нагло померла на 43-му році життя

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, ДОНЬКА і СЕСТРА

бл. п.

Дарія Менцінська

з дому Книш

ПАРАСТАС в середу, 7-го вересня 1988 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 8-го вересня 1988 р. о год. 10:30 ранку з церкви св. Івана Хрестителя при Sanford Ave., Нюарк, Н. Дж., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишилися в глибокому смутку:

муж — ВОЛОДИМИР з дітьми АНДРІЄМ, ТАМАРОЮ та ДАРЧИКОМ
мама — МИХАЙЛИНА КНИШ
сестри —
НАТАЛКА ДУМА з мужем ВАСИЛЕМ та синами РОМАНОМ і МАРКІЯНОМ, донькою АЛЕКСАНДРОЮ ЛЕБЕДЬ з мужем ОРЕСТОМ та донею АНДРЕЄЮ
ІРИНА КУРОВИЦЬКА з мужем ЯРОСЛАВОМ та дітьми ЯРОСЛАВОМ, мол. і ОКСАНОЮ
свекруха — МАРІЯ МЕНЦІНСЬКА з доньками ВІРОЮ та ЛЕСЕЮ ЯБЛОНСЬКОЮ з синами МИХАЙЛОМ і ЯРОСЛАВОМ
та Родина в Америці, Канаді й Україні

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 2-го вересня 1988 р. відійшов у Вічність

бл. п. інж.

БОГДАН СОБОЛТА

ПАНАХИДА — понеділок, 5-го вересня 1988 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН — вівторок, 6-го вересня 1988 р. з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра о год. 9-ій ранку і після Служби Божої на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

син — МОДЕСТ з дружиною ОКСАНОЮ
внуки — АЛЕКСАНДЕР і АНДРІЙ
та ближча і дальша Родина

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ Німеччини Гельмут Коль повідомив про затвердження його урядом нової програми допомоги іміґрантам німецького походження, що прибувають у Федеративну республіку зі Совєтського Союзу і Східньої Европи. За підрахунками, лише в цьому році в Західню Німеччину прибули і прибуде понад 200,000 етнічних німців. На надання прибулим житла, на навчання і програму адаптації федеральний уряд виділив 600 мільйонів долярів. Г. Коль заявив, що уряди окремих земель і місцеві власті, мабуть, виділять не меншу суму. Федеральне міністерство праці дістане необхідні кошти для організації курсів вивчення іміґрантами німецької мови. Справа про надання права притулку і громадянства етнічним німцям в Західній Німеччині ніколи не підлягала сумніву чи обговоренню. Цілком інша ситуація склалася в результаті масового напливу іміґрантів з бідних країн Південної Европи і з держав третього світу. Лише в цьому році в Західню Німеччину прибуло понад 100,000 біженців німецького походження.

ПРЕЗИДЕНТ НІКАРАҐУА Даніель Ортеґа оголосив про чергову девальвацію місцевої валюти і про одночасне підвищення мінімуму заробітної платні. Курс національної грошової одиниці виріс з 80 до 180 кордобів за американський долар. Заробітня платня збільшилася на 60 відсотків для робітників державних сільськогосподарських підприємств і на 35 відсотків для державних службовців у містах. До підвищення середня заробітня платня нікараґуанця становила 16 долярів на місяць.

АҐЕНТСТВО РОЙТЕРС повідомило, що в четвер у Пекіні завершилися совєтсько-китайські переговори у справі врегулювання становища у Камбоджі. Совєтську делеґацію у переговорах очолює заступник міністра закордонних справ Ігор Роґачов. Ройтерс допускає можливість того, що на переговорах обговорювалася також можливість проведення зустрічі на вершинах між керівниками СССР і Китаю. Цілком можливо, що вже в наступному році Міхаїл Горбачов зустрінеться або з Ден Сяопінґом, або з Джао Цзиянґом.

У світлу пам'ять д-ра М. Головатого

Д-р Михайло Головатий

Ділимося сумною вісткою з медичною громадою та українським громадянством, що 19-го липня ц.р. помер д-р фармації Михайло Головатий, довголітній член управи УЛТПА і СФУЛТ, невтомний громадський діяч в Чикаго.

Д-р Михайло Головатий народився 18-го листопада 1908 року в Братишеві, повіт Товмач, Західня Україна, в козацько-шляхетській родині Іллі і Анни з Мединських.

Середню освіту здобув у Товмачі, а фармацевтичні студії в університеті в Познані у західній Польщі.

Під час студій написав дві наукові праці, за які одержав звання маґістра фармації.

В Станиславові заснував галєнову і аналітично-контрольну лябораторію, а потім був управителем однієї з аптек.

Під кінець Другої світової війни був евакований німцями на захід та працював професійно в різних місцевостях у північній частині Юґославії. По десятьох роках праці в Юґославії переїхав з родиною до Франції, де працював як хемік в лябораторії плястики. Там відкрив кращу форму плястики в порошку, за що одержав нагороду і звання „новатора".

У 1956 році д-р Головатий переселився з родиною до ЗСА і осів у Чикаго. Тут відбув він практику в Монт-Сайна лікарні та зложив державний іспит в Іллинойському стейті. Після цього відбув курс з інтервенозних розчинів в університеті в Айова Сіті та одержав посаду директора лябораторії інтервенозних розчинів в Кук Кавнті шпиталі. Тут випробував і написав наукову працю про впровадження натрій лякату до інтервенозних розчинів. Оборонив дисертацію і здав іспит та одержав диплом доктора фармації з УТҐІ.

Під час студій у Познані д-р Головатий був учасником створення Української Студентської Громади та був заступником голови медично-фармацевтичної секції.

В Чикаго був головою суспільної опіки при УККА і соборі свв. Володимира і Ольги. Був ініціятором та довголітнім головою секції українських фармацевтів при УЛТПА.

Д-р Головатий опублікував кілька наукових праць у „Лікарському Віснику" та дописував до українських часописів на медичні і громадські теми. З 1963 року організував і очолював Український Християнський Рух на північно-західню гемісферу Америку з осідком у Чикаго. Був він активним членом „Провидіння", УНСоюзу і „Української Народної Помочі".

В 1978 році д-р Головатий пішов на пенсію, але ще довгі роки безкорисно провадив одиноку українську аптеку „Авґуста фармасі". В останніх роках був фінансовим референтом Управи УЛТПА та СФУЛТ, за що його Лікарське Товариство нагородило почесною грамотою.

Д-р Михайло Головатий був одружений з фармацевткою Ольгою Комановською (1942) та мав дві дочки Аню і Лідію, від яких дочекався п'ять внуків.

Похоронні відправи провели о. Мирон Панчук і о. митрат Маріян Бутринський, який сказав дуже глибоку і зворушливу прощальну проповідь. По Панахиді прощала покійного д-р Марія Грицеляк від Лікарського Товариства, а від Товариства Сеньйорів при парафії свв. Володимира і Ольги прощала Анна Білинська, а також Панчишин.

Тіло Покійного спочило на цвинтарі св. о. Миколая.

Д-р П. Пундій

МІЖНАРОДНИЙ ПЛЯНЕТАРНИЙ центр ЗСА присвоїв одній із плянет ім'я Анни Ахматової. Це було зроблено на прохання совєтських учених.

В ЧЕТВЕР, 1-ГО ВЕРЕСНЯ. Дукакіс виступав на західньому побережжі в м. Окланд (Каліфорнія) з різкою критикою адміністрації президента Роналда Реґена з питань освіти.

ДЖОРДЖ БУШ ВИСТУПАЄ за створення СДІ, хоч і не надає їй такого першорядного значення, як Роналд Реґен. М. Дукакіс має намір скоротити витрати на СДІ до мінімуму.

ІРАНСЬКА ТЕЛЕВІЗІЯ і радіо передали репортаж про зустріч духовного лідера країни аятолли Хомейні з групою іранських державних діячів. На зустрічі, яка була організована в резиденції аятолли, були присутні, зокрема, президент Ірану Ходжат Алі Хаменеї і прем'єр-міністер Мір Гусейн Мусаві. В Ірані і за кордоном уже давно ходили чутки, що 88-літній аятолла тяжко хворий і знаходиться при смерті. На телевізії він був показаний лежачим у постелі і виглядав блідим і змученим. Замість звичайного чорного одягу на ньому була більш світська одежа. Звертаючись до іранських керівників, старий імам остеріг їх від небезпечних ілюзій про те, що війна з Іраком закінчена. „Ми не повинні так думати, — повчально сказав він. — Треба вважати, що війна триває".

У 1970-ИХ РОКАХ У Портуґалії, зразу після заміни авторитарного режиму Салязара (1974) демократичним урядом, доля участи комуністів у різних виборних організаціях становила 18 відсотків. На початку 1980-их років вона зменшилася до 12 відсотків. Тепер у парляменті країни комуністам належить лише 10 відсотків місць 27 з 250. Престиж комуністичної партії продовжує падати. Хоч партійні вожді твердять, що майже 200,000 портуґальців вважають себе комуністами, майже всім ясно, що активних комуністів удвічі менше. Останнім часом комуністична партія Портуґалії, що є однією з найбільш просовєтських у Західній Европі, зробила ряд кроків з метою розширення, як вказали її керівники, „внутріпартійної демократії". Тепер обговорюється справа про запровадження таємного голосування. Досі на будь-яких зборах комуністи голосували відкрито. Подібну систему вони вважали вищим досягненням демократії, але тепер стали догадуватися про недоліки подібної системи голосування. Так чи інакше, члени ЦК вирішили, що партію треба поступово переводити на таємне голосування.

20-та велика...

(Закінчення зі стор. 1)

куренів, що їх очолюють курінні, а в хрестоноській номенклятурі — майстри.

На наступну каденцію великим майстром ОХ обрано пл. сен. Степана Шишку; великим юдексом — пл. сен. Ярослава Левицького; великим скріптором — пл. сен. Олеся Лабуньку; майстрами куренів — пл. сен. Романа Юзеніва 20-го куреня УПС і Романа Грицiва 5-го куреня УСП. Пасованими на лицарів на Святочній Ватрі були старші пластуни: Марко Ґлют, Борис Ґудзяк, Орест Декайло, Роман Костюк, Ілля Лабунька, Михайло Ликтей, Мирон Рабій, Андрій Телепко і Роман Шевчук.

„Пасування" на лицаря ОХ

В програмі Великої Ради відбувся також панель на тему „Пласт у 1990-их роках". Дискутанти панелю висловили цілий ряд цікавих думок і припущень щодо майбутнього матірньої організації. Щира журба за її долю і молодечий оптимізм цінували дружню виміну думок. Багато уваги присвячено питанню вживання української мови в Пласті, справі доросту й виховників. Цікаво було почути, які труднощі мають молоді батьки з вихованням своїх дітей в українському оточенні й українською мовою. Були висловлені суґестії, що і як треба зробити, щоб рівень знання української мови піднести серед пластової дітвори та її батьків.

Більшість дискутантів підкреслювали, що Пласт без постійного вживання в його виховній праці української мови, без належного плекання цієї мови серед молодих батьків пластового доросту перестане бути цією організацією української молоді, що нею він був на батьківщині і в діяспорі українського розселення за останніх 75 років свого існування.

Орден Хрестоносців був заснований сорок два роки тому (весна 1946 р.) групою старших пластунів-ентузіястів, випускників української гімназії у таборі переміщених осіб, у малому баварському містечку Травнштайн, що лежить у підгір'ї німецьких Альп недалеко Мюнхену. За час свого існування члени ОХ зробили поважний вклад у виховну та адміністративну працю Пласту, як і в його ідейну спадщину. За генерацією основників також поважні професійні осяги та кропітлива громадська праця на керівних становищах української діяспори. Їхніми слідами іде також генарація, що прийшла на зміну, віково — генерація синів у дослівному розумінні цього слова; між членами цієї генерації є сини основників і найстарших лицарів ОХ. Орден має сильну надію проіснувати в майбутньому враз із своєю матірньою організацією Пласт до часу, коли зможе вітати в своїх рядах третю генерацію лицарів хрестоносців ще за життя першої.

Орден зараз начислює 127 членів у своїх рядах, що відповідно до свого віку згуртовані в обох складових куренях УСП і УПС. Старшопластунський 5-ий курінь зараз рахується одним з найбільших чисельно куренів свого Уладу і його члени в більшості зайняті виховною працею на місцях свого прожитку й праці, чи студій у ЗСА, Канаді й Европі. Кожного року курінь постачає також поважне число булавних і виховників для літніх таборів Пласту.

Можна з певністю сподіватись, що ця корисна праця над вихованням майбутніх поколінь добрих громадян українського роду, що її від десятиліть веде пластове об'єднання „Орден Хрестоносців", буде продовжуватись і в майбутньому під керівництвом нового проводу, що його вибрала 20-та Велика Рада ОХ.

Готуються...

(Закінчення зі стор. 1)

гостей візьмуть участь у святковій дефіляді з нагоди нашого Тисячоліття.

* * *

Крім цього проєкту, Комітет Тисячоліття, що його очолює проф. Іван Головінський, має у своїх плянах ще інші акції. Найважнішою буде цілоденна наукова конференція в Ратґерс університеті (Ню Брансвік кемпус) у суботу, 15-го жовтня, ц.р., яку спонзорує Комітет, а співспонзором є стейтова Рада Ню Джерзі. Конференція забезпечена фондом, приділеним Нюджерзьким комітетом для гуманістики. Детальна програма буде подана окремо.

В пляні є ще дальші виставки (ікон, друків, книг тощо) по публічних бібліотеках стейту Ню Джерзі в додатку до тих, що вже відбулися, а це у двох бібліотеках Мейплвуду, в Юнійон і Нюарку (в Дейна-бібліотеці університету Ратґерс). Замовлена вже дата на виставку в одній із найбільших стейтових бібліотек північного Ню Джерзі, та на дві виставки в полудневій частині стейту. Є ще болай дві великі бібліотеки (Трентон і Іст Ориндж), де варто б зробити показ, а в Ню Брансвику виставка буде сполучена із конференцією.

Поза рамками Комітету проходить виставка Тисячоліття в містечку Четґам. Влаштував її місцевий бібліотекар Монро Козлі (Monroe Causley) з іншої ініціятиви. Отож американська організація Церков, що гуртує протестантські деномінації (мабуть і російську православну) під назвою The New Jersey Council of Churches, з відділами в Трентоні і Іст Орандж, звернулася листом із 13-го червня ц.р. до директорів більших бібліотек і музеїв в Ню Джерзі в справі відзначення „Мілленіюм Російської Православної Церкви", що почалось, мовляв, у 988 році, коли то „Князь Володимир із Київської Руси був охрещений і з ним увесь нарід його князівства". Лист заохочує влаштовувати виставки, при чому виставкові пакети можна закупити в Семінарії св. Володимира.

Виставка в Четґам, естетично уложена в двох осклених шафках, є деякою мішаниною, бо включає експонати російського й українського походження із приватної колекції М. Козлі. Докладний опис виставки із коментарем бібліотекаря, що спеціяльно зацікавлений історією і культурою Східньої Европи і православ'я, був поміщений у часописі „Стар Леджер" із 4-го серпня 1988 р. Репортер Пеґі МекҐлон також дещо помішала в ідентикуванні, а може, лише назовництво, як видно із наголовку статті: „Russian icons give testimony to faith's place in the Ukraine".

У виставці переважають — як зрештою усюди — копії старовинних ікон, сучасні ікони на взір візантійських, у тому одна виїмково „автентична" репродукція, друки тощо. Цікаво, що на показному місці є гарно оправлена копія малюнка проф. Ст. Конаш-Конашевського у формі іконостасу із святими князем Володимиром і княгинею Ольгою в центрі, в колі апостолів під Покровом Оранти і Христа. Для глядачів є до диспозиції брошурка англійською й українською мовамаи, видана заходом Комітету Тисячоліття Української Православної Ліги в ЗСА.

Як у цьому разі глядач — не-українець не має бути збаламучений, що і так не дуже то розбирається в історичних фактах країн сходу Европи? З огляду на це, праця українських комітетів Тисячоліття набирає особливого значення, бо може вдасться утривалити преважливу правдиву дату з часів українського середньовіччя, яке губиться у фантастиці леґенд та в давнині літописних записів, як і в історичних, на жаль, фальсифікаціях.

Неспокої...

(Закінчення зі стор. 2)

ніколи не була перетравлена як слід у Совєтському Союзі. Мільйони її населення вітали німецьких завойовників як визволителів. Коли президент Реґен (будучи в Москві під час останньої його зустрічі з Ґорбачовом) хотів відвідати котрусь з українських національних церков, то господарі конференції попали в шал і натомість дали Реґенові можливість побувати в московській православній церкві.

„Український націоналізм — пише Сефаєр, — є дійсністю, він є чимсь значно більшим, як почування найбільш гордого тексасця до свого Тексасу. (При цій нагоді варт відзначити, як далеко поступили американці в розумінні того, що з себе являє Україна і хто є українці. Як відомо, зразу після Другої світової війни, один з визначних американців, Джордж Кеннан, був порівняв Україну до стейту, здається, Тексасу чи Пенсильванії, а тепер Сефаєр уже добре знає, що Україна — це не Тексас!)

Як повинен поступити, — пише Сефаєр, — слідуючий американський президент, якщо Ґорбачов, або його наступник, накаже післати московські танки, щоб здушити повстання в його імперії?

Буде розумно, — відповідає він на це дуже важливе питання, — не чекати аж до того часу, як це станеться, і щойно тоді думати, як поступити. Він, американський президент, повинен установити вже тепер політику, щоб переконати владу СССР, щоб вона дозволила на багатопартійний уряд, тайне голосування, людські права, вільні профспілки (юнії) та здійснювала право на самовизначення народів Східньої Европи.

Якщо заіснують неспокої в СССР, — пише американський автор, — ми (Америка) не можемо сказати „це не наша справа" до людського змагання до волі, як рівнож не можемо перейти до іншої крайности і сказати народам „продовжуйте повстання", якщо ми не думаємо їм допомагати.

А тому, що міжнародним інтересом вільного світу є поширення, а не зменшення свободи, ми повинні встановити політику пов'язання західної торгівлі, допомоги і позик для Кремля, узалежнити її від того, чи дозволить СССР поневоленим народам жити свобідним життям, чи ні.

Саме тепер є час проголосити таку політику з двох причин, одна: бо починають надщерблюватися окраїни імперії; і друга: — ми є в передвиборчій кампанії, коли кандидати на Президента повинні кинути другорядні справи і звернути належну увагу на цю найважливішу справу відносин між надпотугами.

Кандидати Буш і Дукакіс, правдоподібно, не однаковий мають підхід до зростаючих неспокоїв у Совєтському Союзі. Також правдоподібно, що один або обидва з них ще не випрацювали докладного пляну відносно можливої першої кризи (в Совєтському Союзі), яка може статися за їх урядування, а про таке слід їм подумати.

Думки Сефаєра, висловлені в цьому есеї — статті стосовно Совєтського Союзу і поневолених народів дуже влучні і добре, що вони появилися.